

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa: **I.**, nar. X., bytom T.T. M., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o povinnosti vrátiť preplatok na vdoveckom dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 4. októbra 2010, č.k. 15Sd/186/2009-27, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 4. októbra 2010, č.k. 15Sd/186/2009-27 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporkyne zo 16. októbra 2009 v spojení s rozhodnutím z 26. januára 2010, obe čísla X. **z r u š u j e** a vec jej **vracia** na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 4. októbra 2010, č.k. 15Sd/186/2009-27, podľa § 250l, § 250j ods. 1 a § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP) potvrdil rozhodnutia odporkyne zo 16. októbra 2009 v spojení s rozhodnutím z 26. januára 2010, obe čísla X., ktorými bola určená navrhovateľovi povinnosť vrátiť odporkyni neprávom vyplatenú dôchodkovú dávku, vdovecký dôchodok za obdobie od 16. júna 2007 do 15. septembra 2007 v sume 310,29 €.

Účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že navrhovateľ podľa § 227 ods. 3 zákona o sociálnom poistení splnil oznamovaciu povinnosť o zániku statusu nezaopatrenej osoby v zmysle § 49 ods. 2 písm. a/ zákona o sociálnom poistení ukončením štúdia na vysokej škole dcéry L.L. čím mal súd preukázané, že navrhovateľ musel vedieť, že už nespĺňa zákonné podmienky na trvanie nároku na vdovecký dôchodok podľa § 48a ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, alebo minimálne musel predpokladať, že od momentu ukončenia štúdia jeho dcéry mu nepatrí nárok na výplatu vdoveckého dôchodku. Na tejto skutočnosti potom nemení nič ani to, že odporkyňa nerozhodla bez meškania o odňatí nároku navrhovateľa na vdovecký dôchodok. Po preskúmaní napadnutých rozhodnutí odporkyne dospel k záveru, že sú zákonné.

O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP a § 250j ods. 5 poslednej vety OSP s odôvodnením, že v konaní úspešná odporkyňa náhradu trov neuplatnila.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Uviedol, že jeho dcéra L. ukončila štúdium na vysokej škole 6. júna 2007 a hneď túto skutočnosť odporkyňi oznámil listom, doručeným 12. júna 2007. Odporkyňa na základe tohto oznámenia nekonala vo veci vdoveckého dôchodku. Rozhodnutím z 19. júna 2007 číslo X. rozhodla o odňatí sirotského dôchodku od 16. septembra 2007 s tým, že dňom 31. augusta 2007 prestala spĺňať podmienky uvedené v § 76 zákona o sociálnom poistení. Bol presvedčený, že v auguste 2007 mu zanikajú podmienky na výplatu vdoveckého dôchodku, a preto od 15. augusta 2007 neprebral z pošty č. 8 v T. dôchodkovú dávku. Až na tento podnet odporkyňa vydala 15. októbra 2007 rozhodnutie o odňatí vdoveckého dôchodku od 16. novembra 2007, ktorý zmenila rozhodnutím zo 6. decembra 2007, že vdovecký dôchodok nepatrí od 16. júna 2007. Namietal, že vdovecký dôchodok mu odporkyňa nevyplácala len z jeho iniciatívy, keď nepreberal peňažné zásielky. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne nesprávny zrušil a konanie vo veci zastavil.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o uložení povinnosti navrhovateľovi vrátiť neprávom vyplatenú sumu na vdoveckom dôchodku.

Navrhovateľovi bol podľa § 48a zákona o sociálnom zabezpečení priznaný vdovecký dôchodok na základe žiadosti z 31. januára 2001 rozhodnutím z 21. februára 2001, číslo X. s odôvodnením, že má v starostlivosti nezaopatrené dieťa, ktoré má nárok na sirotsky dôchodok.

Podľa § 260 ods. 1 prvej vety zákona o sociálnom poistení dávky nemocenského poistenia, dávky dôchodkového zabezpečenia, plnenia vyplývajúce z nárokov na náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, peňažná náhrada a podpora v nezamestnanosti, priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za dávky podľa tohto zákona, a to v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003; ak nárok na výplatu týchto dávok, plnení, peňažnej náhrady a podpory v nezamestnanosti trval k 31. decembru 2003, dávky, plnenia, peňažná náhrada a podpora v nezamestnanosti sa vyplácajú aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 112 ods. 2 zákona o sociálnom poistení dávka sa odníme, ak zanikol nárok na dávku alebo ak sa zistí, že sa dávka priznala neprávom.

Podľa § 236 ods. 1 zákona o sociálnom poistení príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak

- a) nesplnil povinnosť uloženú týmto zákonom,
- b) prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, alebo
- c) vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Podľa § 227 ods. 3 druhej vety zákona o sociálnom poistení príjemca dávky je povinný do ôsmich dní oznámiť príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu.

Podľa obsahu súdneho a dávkového spisu je nepochybné, že odporkyňa obdržala od navrhovateľa list zo 7. júna 2007, ktorým jej oznámil, že jeho dcéra L. ukončila štúdium na vysokej škole. Navrhovateľ týmto splnil oznamovaciu povinnosť uloženú ustanovením § 227 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, ktorá znamenala, že nastali nové skutočnosti v súvislosti s poskytovanými dôchodkovými dávkami.

Odporkyňa na uvedené oznámenie navrhovateľa reagovala, pretože rozhodnutím z 19. júna 2007 odňala dcére L. sirotsky dôchodok od 15. augusta 2007.

Z dávkového spisu je zrejmá súvislosť so spisom vo veci priznania sirotského dôchodku dcéry L. so spisom číslo X. vo veci priznania vdoveckého dôchodku navrhovateľovi. Podľa názoru odvolacieho súdu po doručení oznámenia o novej skutočnosti spôsobujúcej zánik nároku na sirotsky dôchodok a zastavenie jeho vyplácania, vzhľadom na súvislosť spisov mohla odporkyňa konať aj vo veci odňatia vdoveckého dôchodku a zastavenia jeho výplaty. Odporkyňa až rozhodnutím z 15. októbra 2007 odňala navrhovateľovi vdovecký dôchodok so zastavením výplaty od 16. novembra 2007 a preskúmaným rozhodnutím zo 16. októbra 2010 uložila mu povinnosť vrátiť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok za obdobie od 16. júna 2007 do 15. septembra 2007.

Za daného stavu, keď odporkyňa bez ďalšieho po oznámení o zániku nároku na sirotsky aj vdovecký dôchodok pokračovala vo vyplácaní vdoveckého dôchodku, podľa právneho názoru odvolacieho súdu navrhovateľ nezodpovedá za neprávom vyplatené dôchodkové dávky od tohto oznámenia (júna 2007). Odporkyňa mohla sama predísť k vzniku preplatku na vdoveckom dôchodku za čas od 16. júna 2007 (vydania rozsudku o odňatí sirotského dôchodku), prípadne od 15. augusta 2007 (zastavenia vyplácania sirotského dôchodku) do dňa jeho zastavenia výplaty, 15. septembra 2007, ako to uvádza odporkyňa v preskúmanom rozhodnutí.

Právny názor súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, že nečinnosť odporkyne po oznámení navrhovateľom rozhodných skutočností týkajúcich sa ďalšej existencie nároku na dôchodkovú dávku neznamena zánik jeho povinnosti vrátiť neprávom vyplatené dávky po splnení tejto oznamovacej povinnosti, odvolací súd pokladal za nesprávny. Práve na základe splnenia oznamovacej povinnosti poistenca a poberateľa dávky ustanovenej v § 227 zákona o sociálnom poistení je odporkyňa povinná konať, preskúmať opodstatnenosť priznanej príp. nepriznanej dávky, ďalšieho vyplácania resp. zastavenia vyplácania dávky a pod.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok súdu prvého stupňa nepokladal za vecne správny a ani z toho istého dôvodu ani preskúmané rozhodnutia odporkyne za zákonné. Preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil tak, že rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí o veci vdoveckého dôchodku odporkyňa zohľadní právny záver odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 250ja ods. 4 OSP viazaná

Najvyšší súd Slovenskej republiky úspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože v konaní na súde prvého stupňa ani v konaní na odvolacom súde ich náhradu nežiadal (§ 250k ods. 1 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 28. septembra 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová